

Bagoly mondja

Bagoly mondja verébnek: nagyfejű. És mit mond a veréb a bagolynak, Aesopus uram? Hogy kisfejű? A Szőnyi antikváriumba, ha belépek, ott csupa bagoly fogad. A National Geographic 2005. februári angol nyelvű számában is egy bagoly fogadott. Alig vártam már a magyar nyelvű számot, hogy közelebről megismerkedhessünk. A magyar szám olcsóbb és magyarul van. Ez benne a jó. Gondoltam, ha majd kijön a magyar nyelvű szám, utánanézek ott a dolgoknak, addig pedig éltesen csak a kép. A bagoly képe. Az angol nyelvű és a magyar nyelvű National Geographic megjelenése közti vákuum két hét volt, ennyi időn keresztül éltetett a bagoly képe. Szolgált számomra lelki támasz, vigasz, belső erőforrás gyanánt.

A bagoly egyfajta vendég intelligencia nekünk, legfőbb emlősöknek, embereknek. A bagolyfej formailag olyan, mint hangtanilag a madárbeszéd. Bizonyos értelemben emberközelibb egy majomfejnél. A bagolyfej felnöttesen képviseli a csecsemőkori fej-test arányt. A bagoly a maga biológiai rögválóságában ettől persze még éjszakai ragadozó marad, s mint ilyen, a félelem tárgya, ezért hát az emberi nagy Képzettársulat, a Globe színháznál is nagyobb, konspiratív világszínház a Halál és a Bölcs szerepére szerződtette. Láthattam benne én is ember lévén a Bölcsöt és a Halált. És Jánosként a természet önelvű remekművét. Műremekét. A Lényt. A Lényt, aki jó, hogy van.

Boldogságom, együtt szárnyalásom az NG-bagollyal egészen a magyar nyelvű szám megjelenéséig tartott. Abból aztán értesülnöm kellett,

hogy a fennforgó bagoly már nincs, de ha van, akkor sem ott, ahol fényképezte a fotós, Daniel J. Cox. A bagoly élőhelye ugyanis a fotószafari óta megsemmisült. „Több nyáron át fotóztam ezeket a madarakat, ahogy a bozotos hegyoldalokban vadásztak és nevelték fiókáikat. Később, jó pár hónappal e kép készítése után, visszatértem ide. A nagy fákat mind letarolták a favágók. S eltűntek a baglyok is – egyetlen hang se hallatszott.”

Addig, amíg csak láttam a baglyot az angol nyelvű számban, még hittem a szememnek. Hittem szép szememnek. Hittem, hogy amit látok, ami van, az lehet. Reménykedtem a menedékben, ahová ugyan el nem juthatok, de legalább fennáll. Amióta utolért a magyar szöveg, azóta száműzött vagyok. A természet létének pusztá tudatától is megfosztottak – rosszak, rosszak.

A természetazonos, a természettel azonosuló ember szükségképp üldöztetve van. Sorsüldözött. Fenyegedett. Bekerített. Katlanba zárt. Irtott. Folyamatosan kevesbedik. Akár paranoiásnak is mondhatnánk, ha ez a paranoia nem afféle Cassandra-paranoia volna, önbeteljesítő jóslat, a lehető legvalóságosabb. Ami a természettel történik, az az üldözési mánia cselekmény szerinti megvalósulása: önsorsrontás a javából, s mint ilyen, a paranoia mellett skizofrénia is, hisz a természetazonos ember az ember természetpusztításán keresztül mintegy önmagát, saját magát építi le.

Médium című, 1988-as évjáratú regényfolyamom erről az állapotról, a természetazonos ember létállapotáról szól. Selvae nihilumnak, erdőhiánynak neveztem el ezt a létállapotot.

A selvae nihilum a szerzett immunhiányhoz, az AIDS-hez hasonló testi és lelki betegség. Az én betegségem is, de nemcsak a magam baja.

Immár tizenhét év, egy teljes emberöltő telt el 1988, a pusztába kiáltott szó óta, s a helyzet – „Virág elvtárs” után szabadon – azóta csak fokozódik. Az imént elmesélt bagolyhistoria is ennek a fokozott helyzetnek a tanúbizonysága, tanújele. Én pedig maradok – tisztelettel –, aki voltam. Aki kezdettől fogva vagyok. Őrült és gyermek. Őrült, aki lelkileg

számárbórként megy egyre összébb, ahogy a természet szorul egyre viszább, vissza – és gyermek. Gyermek, aki nem érti, hogy a világ miért veszi el tőle azt, aminek annyira örül. Gyermek, aki képtelen felfogni hogy hova tűnt az alvómaci. Gyermek, aki képtelen felfogni, hogy miért vették el tőle az éber baglyot. Az ő megnyugtató, bölcs baglyát. Gyermek, aki nem érti, miért is nem engedi a világ, hogy a Jánoska boldog legyen.

Sebeők János

A föld nem futószalag

Az iparosított mezőgazdasággal az a fő baj, hogy az étellel („az élő anyag”) úgy próbál bánni, mint a holt anyaggal a gyárban. Egész egyszerűen egy olyan logikát próbál alkalmazni a természetben, ami teljes mértékben ellentétes az élet logikájával. Úgy képzelem el a gazdálkodást, mint a futószalag melletti termelést. Csakhogy a tehénen nincs „OFF” gomb. Az emberben, ha „feleslegessé” válik az addigi „munkahelyén”, nem lehet formattálni a „vinyó”-t és új szoftverrel, új munkahelyen installálni. Illetve lehet, de utána egészen a leselejtezésig hibáüzeneteket fog küldözgetni. A kapitalista gazdaság az egész világot egy gyáracsarnok mintájára próbálja megszervezni és ebbe pusztulunk bele mind – de ebbe most ne menjünk bele. A mezőgazdaságnak azért annyira nyomorúságos a helyzete, mert közvetlenül az élő anyaggal foglalkozik, ami rövid távon sem kényszeríthető be az ipari logikába, és itt azonnal jelentkeznek a hibáüzenetek. De mik is ezek?

A kapitalista logika szerint megszervezett, iparosított mezőgazdaság célja a profittermelés, mint minden gyáré. Ez azt kívánja, hogy a lehető legkevesebb bizonytalansági tényezővel dolgozzon, minél inkább egyszerűsítse a termelést. Az összes természeti tényező – beleértve a domborzatot, a vizes élőhelyeket, a széljárást, a talaj tápanyagtartalmát, a gazda reggeli hangulatát – bizonytalansági tényező, amelyet ki kell iktatni. A gyár-ipar módjára megszervezett termelés olyan mezőgazdasági táblát kíván, ahol a termést (közvetve: a profitot) befolyásoló összes tényezőt az ember ellenőrzi. Ez pedig azt kívánja, hogy az ember kiiktassa a bizonytalan, a gazdaság törvényeit (hogy, hogy nem) el nem fogadó elemeket. Ezért kell emberek helyett egyre inkább gépeket alkalmazni. Ezért kell homogén, óriási táblákat kialakítani: hogy ne pazaroljuk a gázolajat (a traktornak a lehető legkevesebbszer kelljen megfordulni), ki kell vágni a fákat, be kell szántani az árkokat, a patakokat. A talajerőt

műtrágyával kell pótolni. Mivel a természetes rendszerek egy ilyen homogenizált rendszerben képtelenek az önvédelemre, vegyszerekkel (mérgekkel) kell védeni a termést. Meg az ember lusta is, hogy figyeljen arra, hogy hova mit érdemes ültetni, egyszerűbb megnyomni a permetezőn a gombot (gondolják). A gyáripari termelés csakis a fő termékekre figyel, a hulladékra, mellékhatásokra nem. És a mezőgazdaságban a káros hatások úgyszólván azonnal jelentkeznek.

A természetes rendszerek minden bizonyosság szerint nem tűrik az ipari logika szerinti megszervezést. A talajerő pótlása műtrágyával, a vegyszerezés silány, ízetlen, nitrogénnel „felfúj”, egészségtelen ételeket hoz létre. A homogén táblák a talaj és az élőhelyek elvesztését okozzák. Nem akarok senkit statisztikai adatokkal untatni, de Magyarország rémületes ütemben sivatagosodik – Európa legjobb termőtalaját veszítjük el. Mindenhol ez a helyzet a világon, ahol győzött a „zöld forradalom” (a mezőgazdaság iparosítása).

Kinek jó ez? Kinek jó, hogy emberek helyett gépekkel, vegyszerekkel termelünk silány minőségű élelmiszert, munkanélküliséget idézünk elő, miközben elpusztítjuk a természetes környezetet? Innentől már nem a „környezetvédők nyavalygása” a dolog, mert a talaj a mezőgazdaság elsődleges erőforrása. Vajon okos-e az a kapitalista, amelyik szétveri a saját termelőeszközeit? Jó-e az, ha egészséges élelmiszer helyett E számokat fogyasztunk, meg génpiszkált szemetet? És a hab a tortán: az egész iparosított mezőgazdaság egy hatalmas erővel fenntartott súlyos gazdasági abszurditás.

Beszélnék nekünk hatékonyságról és munkaerő átcsoportosításáról.

Milyen hatékonyságról? Az iparosított mezőgazdaság ugyanis az összes vizsgálható szempontból alulmarad az extenzív (természetkímélő) mezőgazdasággal szemben! Nézzük szépen sorban:

Energetikai hatékonyság? Az iparosított mezőgazdaság a valaha létezett legkevesbé hatékony mezőgazdasági technológia. Az ásóbotos termelés 1 J befektetésével 14 J energiát állít elő például búzaszem formájában. Az ipari mezőgazdaság 1 J befektetésével 0,85 J-t állít elő. Ha a teljes termékpályát nézzük, akkor egy konzervnyi étel előállításához hússockor akkora energiába kerül, mint amennyit az elfogyasztása által nyersz. De közvetlenül az ipari forradalom előtti technológiák is simán hoztak 12 J-t 1 J befektetése mellett. (Nem bosszorkányság: a többi a nap-, az izomenergia és a természetes rendszerek önvédelmi erejéből fakadó energiamegtakarítás.)

Pénzügyi hatékonyság? Ugyan már! Az unió költségvetésének közel felét költi arra, hogy a tömegtermelést finanszírozza, majd a túltermelésből származó silány minőségű cuccot dömpingáron nyomja a világpiacra. Szudánban nem azért olcsóbb a francia marhahús, mint a helyi (tényleg így van!), mert a szudáni gazdák „kevesbé hatékonyak”, hanem mert a szudáni államnak nincs annyi pénze, mint az uniónak. A mezőgazdasági világpiacon nem a „komparatív előnyök”, hanem az állami támogatások versenyeznek. Nemzeti szinten is ez a helyzet. Mellesleg, ha mindazokat a környezeti károkat, amiket ez a termelési rend okoz, forintosítanák, és ráterhelnék a termékekre, akkor egy kiló zöldség alighanem tízszer annyiba kerülne, mint ma. Nem beszélhetünk „versenyképtelen” gazdaságok-

ról, ha nincs verseny és nincs piac, és a szabályoknak semmi közük sincs a gazdasági ésszerűséghez.

Társadalmi hatékonyság? Láthatólag minél jobban támogatjuk az ipari mezőgazdaságot, annál több ember veszt el a munkáját és a földjét. A támogatási pénzeszegekből és az ideig-óráig a monopolhelyzetből adódó és marketingeszközökkel fenntartható piaci haszonból (vö. Tesco-gazdaságos zöldség és tej) egy nagyon vékony tőkésréteg valóban óriási profitokat zsebel be, de ez nem szolgálja a társadalom érdekeit. A mezőgazdaságban, élelmiszeriparban és kereskedelemben létező monopóliumoknak juttatott rejtett vagy közvetlen támogatásoknak a termelőhöz jó, ha eljut a bolti ár ötöde-harmada. Ez nem hatékonysági kérdés – ez hatalmi kérdés.

Egy ilyen rendszer nem szolgálja az ember érdekeit, és nem szabad fenntartani. Látjuk: nem azért marad fenn mégis, mert olyan jó, hatékony és modern, hanem azért, mert azok, akiknek ez óriási profitot hoz, be vannak betonozva a hatalomba, és a támogatások, valamint a monopóliumok által fenntartják e rendszert. És elhítetik veled, hogy fenemód hatékonyak, és mindazok, akik ezt a gazdasági és társadalmi abszurditást megkérdőjelezik, azok hóbortos lepkevadászok.

Az igazság az, hogy az alternatívaként felkínált természetkímélő gazdálkodás, agrár-környezetgazdálkodás, vidékfejlesztés nem környezetvédelmi kérdés, hanem kökemény gazdasági és társadalmi kérdés. Téged is egészen közvetlenül érint, hiszen a biozöldség nem azért drágább, és nem azért veszed helyette a mérgezettet, mert nem hatékony a biotermesztés, hanem azért, mert nem a biogazdák írják a mezőgazdasági politikát, és

az iparosított tömegtermelés okozta károkat nem térítetik meg a termelővel. Nem versenyképtelen a kis léptékű termelés. Ha jó minőségű, nagy értékű terméket termelsz, akkor akár egy hektáron is óriási haszonhoz juthatsz (lásd például: virágkertészet).

Nincs általánosítható „optimális üzemméret”. Súlyos tévedés, hogy csakis a nagybirtok gazdaságos; politikusok szájából pedig tudatos hazugság. Ugyanis az „optimális üzemméretet” csak helyben lehet meghatározni, a táj adottságainak függvényében. Míg egy hegyvidéken a néhány száz négyzetméteres teraszos művelés is optimális lehet, addig laposabb területen beleférhet pár hektáros, mozaikos szántó is. Az optimális üzemméret abszurduma a gépek méretéhez igazodik. Ha nagy a traktorom, akkor nagy föld kell, mondja ez a logika. Fordítva van: ha a földem adottsága nem engedi, akkor nem alakítok ki nagy táblát, és ezért nem veszek nagy traktort. A „versenyképesség” nem méret kérdése, hanem attól függ, hogy ki, milyen közel van a hatalomhoz.

Egy értelmes világban a mezőgazdasági politikusnak fel kellene tennie a kérdést: az élet a fontosabb vagy a profit? (A GDP-t nem lehet ám megenni – vagy legalábbis nincs jó íze.) Jó-e az embereknek, amit csinálunk? Nem éljük-e fel a természeti (termelési!) tőkénket? Ha a válaszokból úgy tűnik, hogy rossz úton járunk, akkor olyan pályára kell átállni, amely közelebb visz a jó megfejtéshez: több embernek ad munkát, jó minőségű élelmiszert állít elő és megőrzi a természetes környezetet. Erről szól az a sokat emlegetett vidékfejlesztés és agrár-környezetvédelem, ami a vidéket rendszerként, az élet színtereként és nem profitcentrumként értelmezi.

Az Európai Unióban – a saját természeti környezetük felszámolása után – rájöttek, hogy erről szól a játék. Ezért van kiadva az ukáz, hogy mostantól a mezőgazdasági politika helyett vidékfejlesztésről beszélnek. Kissé akadozva, de beszélnek. Nem véletlen, hogy a vidékfejlesztésre (II. pillér) költendő pénzeszegek nyolcvan százalékát ma Magyarországon az unió fizeti (társfinanszírozás), a tömegtermelésbe (I. pillér) huszonöt százalékot hajlandó beleadni. Ne menjünk messze, csak lessünk át a Lajtán túlra: Ausztriában rájöttek a trükkre, amire mi nem. A csatlakozás előtt az összes gazdával leültek a konyhaasztal mellé, és meggyőzték őket, hogy ez a jövő útja. És lám, a gazdák megértették, és mára kilencven százalék belépett a rendszerbe és csillagászati összegeket akaszt le az ország az uniótól, nem mellesleg a környezeti terhelés is csökkent.

Az ajánlott termelési mód nem az ásóbothoz való visszatérés, hanem egy fokozatos áttérés ehhez a bizonyos értelmes termelési rendhez, elszakadást a mesterségesen, támogatásokkal fenntartott gazdasági abszurditástól. Kevesebb vegyszerrel és géppel, több ésszel, szívvel és tapasztalattal működő termelési rend ez. Például kisebb mezőgazdasági táblán, ahol jut helye bozótosnak, ahol fészkelhetnek

a madarak. Egy facsoporttal, amely védi a talajt a szél okozta károktól. Hozzá tartozik, hogy odafigyelek a természetes folyamatokra: oda és azt és akkor vetem, ahova, amit és amikor kell. Nem barakkokba zsúfolt, hanem legelésző állatok, amelyeknek a húsa és a teje is jobb ízű. A lényeg, hogy a természet erejét használom, és nem gázolajjal próbálom pótolni. Figyelem, hogy a természetes rendszerek hogyan működnek.

Ez nem a hóbertos lepkevadászok ügye, hanem mindazoké, akik jó kaját akarnak enni az adóforintjaikkal, nem akarnak egy ön- és környezetpusztító rendszert támogatni, és érdekli őket, hogy az ország más tájain is tudnak-e élni az emberek. Mindazoké, akik nem munka- és fogyasztógépnek tekintik magukat, hanem embernek.

A mezőgazdaságnak ugyanis nem pénzt, hanem életet kell termelnie, mindenkinek, aki vidéken lakik: növénynek, állatnak, embernek. És nemcsak profitot néhány cégvezetőnek, részvényesnek. Lehet választani, kinek, melyik út tetszik jobban.

A vidékfejlesztés útja nem a múltba, hanem a jövőbe vezet, de a mezőgazdasági politika zöldbároi a múltat szeretnék fenntartani a mi pénzünkön.

Kajner Péter
Indymedia.hu

Immanuel Wallerstein

A nyitott tér dilemmája: a Társadalmi Világforum jövője

A Társadalmi Világforum (TVF, World Social Forum – WSF) megkísérli összehozni – saját szavaival élve – mindazokat, akik ellenzik a „neoliberális globalizációt” és az „imperializmus minden formáját”. Remélik, hogy ezen emberek találkozási pontja lehet. Alapvető működési módjaként a „nyitott tér” koncepcióját alkalmazza. Ez az elv abszolút eredeti és új, még maguk a TVF-tagok között is vitatott. Szükséges, hogy elmagyarázzuk a „nyitott tér” elvének eredetét és annak az okait, hogy kavart ennyi vihart mind azok között, akik kedvezően fogadják, mind pedig azok között, akik aggódnak miatta. Továbbá azt is el kell magyaráznunk, hogy a koncepció milyen kérdést vet fel a TVF életképességével kapcsolatban.

A történet régen kezdődött. Az 1848-as év fordulópont volt a fennálló világrenddel szembeni ellenállás történelmi módjait illetően. Ez az év kétfajta forradalom éve volt. Franciaországban szociális forradalom tört ki, az első komoly kísérlete egy mozgalomnak, melynek bázisa a városi munkásosztály volt, és amely politikai hatalom elérésére törekedett. Komoly kísérlet volt, de politikai kudarc. Tulajdonképpen mindössze négy hónapig tartott, és furcsa módon végül Napóleon unokaöccsének hatalomra kerüléséhez vezetett, aki 1852-ben Franciaország császárának kiáltotta ki magát és két évtizeden keresztül kormányzott. A szociális forradalom kudarcra vezetett oda, hogy a politikai

stratégiákat minden politikai spektrumon újraértékeltek egész Európában a jobboldaltól kezdve a középén át a baloldaliig.

A második forradalom – vagy inkább forradalmak sora – kísérlet volt arra, hogy számos európai országban kivívják a nemzeti szuverenitást, mindenekelőtt Németországban, Olaszországban, Magyarországon és Lengyelországban. 1848-at a történészek a „népek tavaszá”-nak nevezik. Ezek a forradalmak szintén kudarcra végződtek abban az értelemben, hogy egyik országban sem ért el politikai hatalmat a forradalmat vezető csoport (legalábbis rövid távon). Az ő kudarcuk szintén politikai stratégiák újraértékeléséhez vezettek.

A forradalmak 1848 kudarcain túl valódi ösztönzésül hatottak kétfajta mozgalomra – az egyiket szociális mozgalomnak, a másikat nemzeti mozgalomnak hívták később –, hogy olyan politikai stratégiát építsenek fel, amely elsődlegesen hosszú távon működő szervezetekre épül (ellentétben a szórványos és „spontán” politikai akciókkal). Ezek a mozgalmak új és hatékonyabb ellenzékkel néztek szembe. A liberális közép félt az 1848-as történésektől, és két elmozdulást is tett hosszú távú stratégiájában. Mérsékelte az 1789 óta fennálló konfliktusát a konzervatívokkal, hogy közösen léphessenek fel a radikálisabb csoportokkal szemben. Másrészt nekilátott taktikákat kidolgozni, amelyek a radikálisok által megfogalmazott

panaszok némelyikét enyhítik, de a fennálló világrend szervezeteit nem fenyegetik és alapvetően érintetlenül hagyják. A konzervatív jobboldal szintén megváltoztatta a politikáját. Tartva a radikálisok erejétől megérlelődött benne a belátás, hogy a mindenfajta változtatás elleni merev ellenállás nem vezet eredményre. Így a liberális közép érvei elkezdtek eltéríteni, de nem fenyegetően; az engedmények a politikai taktika részévé váltak.

Ennek eredménye az lett, hogy 1848 után a rendszerellenes csoportok kezdeti erős elnyomását követően a fő kormányzó erők áttértek az adagolt engedmények taktikájára. Ezt az új politikát elsősorban nem a liberális közép alkalmazta, amelytől az ötlet származott, hanem azok, akiket „felvilágosult konzervatívok”-nak neveztek, elsősorban Disraeli, III. Napóleon és Bismarck. Ellenhatásként, a gyenge, de lassan növekvő rendszerellenes szervezeteket a hosszú távú stratégiáról szóló, fő, nemzetközi vita kötötte le. Ennek kulcskérdése az volt, milyen magatartást tanúsítsanak az állami berendezkedés iránt.

Mindkét fajta mozgalmon belül voltak olyanok, akiknek meggyőződése volt, hogy – legalábbis középtávon – az állami berendezkedés fontos marad, és ezért a politikai hatalom megszerzése szükséges előfeltétele bármilyen társadalmi átalakításnak. A szociális mozgalmon belül ők voltak a marxisták, a nemzeti mozgalmon belül pedig a politikai nacionalisták. A vita másik oldalán álltak azok, akik szkeptikusak voltak mindenfajta állami működésben való részvétellel szemben (szavazás, hivatalra való pályázás, kormányzati pozíció elfogadása). Ez a csoport az ilyenfajta részvételt hiábavalónak és eltérítőnek tekintette. A szociális mozgalmon be-

lül ők képviselték az anarchistákat, a nemzeti mozgalmon belül pedig a kulturális nacionalistákat. Működésük helyét az államon kívül vagy még inkább az állam ellen képzelték.

Az ezt követő világpolitikai történelem rövid változata az, hogy ezt a mozgalmon belüli vitát alapvetően azok nyerték meg, akik az állami szerepvállalás mellett érveltek. A követendő politikát az úgynevezett kétlépcsős stratégiában foglalták össze: először politikai hatalmat szerezni, majd átalakítani a világot. És miközben ez a stratégia 1860-ban a megfigyelők számára kissé fantasztikusnak tűnhetett, tény, hogy egy évszázaddal később, 1945 és 1968 között a kétlépcsős stratégia első lépcsője látványosan bevált az egész világon. Jóformán minden országban rendszerellenes erők kerültek hatalomra. A világ harmadát kommunista pártok kormányozták. A második harmadban, a páneurópai világban a szociáldemokrata (vagy velük egyenértékű) pártok kerültek hatalomra. Természetesen, ezekben az államokban a pártok felváltva gyakorolták a hatalmat, de ezt olyan helyzetben tették, amelyben a konzervatív ellenzék is elfogadta a szociáldemokraták alapvető elgondolását, a jóléti államot, és csupán kiterjesztésének mértékéről vitatkoztak. A világ harmadik harmadában, Délen, nemzeti liberális mozgalmak vették át a hatalmat a legtöbb ázsiai és afrikai államban, Dél-Amerikában pedig populista mozgalmak kerültek hatalomra.

Röviden, a rendszerellenes mozgalmak valóban megszerezték a hatalmat. A baj az volt, hogy ezek a mozgalmak képtelenek bizonyultak arra, hogy a második lépcsőt is hatékonyan végrehajtván: átalakítsák a világot. Ez az alapvető magyarázata az 1968-as

világmozgalomnak: országról országra – a világrendszer mindhárom zónájában – felkelések törtek ki. Mindegyik felkelés közös jellemzője volt, hogy a forradalmárok vádat fogalmaztak meg a „régiből”-al szemben: megígérték, hogy átalakítják a világot, miután hatalomra kerültek, de nem tartották be az ígéreteiket, a világ mélyen egyenlőtlen maradt, világszerte és az országunkban egyaránt; a politikai rendszereink nem igazán demokratikusak, létezik egy kivételzett kaszt (nómenklatúra). Sokkal kevesebb a változás, mint amennyit ígérték – fogalmazták meg.

Az 1968-as (igazából 1966–1970-es) felkelések mindegyikét leverték. De a kiábrándulást, amely előidézte őket, nem tudták eltörölni. A következő három évtizedben átélhettük, ahogy a legtöbb, a rendszerellenes mozgalmak fénykorában hatalomra jutott rezsim sorra megbukott. A Szovjetunió 1991-es összeomlása csupán a jelképes csúcspontja volt a „régiből” kormányok visszautasításának. 1968 után a világ rendszerellenes erőinek fő problémája az lett, hogyan építsék fel önmagukat újra, és hogyan módosítsák történelmi politikai stratégiájukat.

Legalább háromfajta módosított stratégiát próbáltak ki a következő harminc évben. Az első a többszörös „maoizmus” volt. Ezek a csoportok gyakorlatilag mindenhol felbukkantak. Maoisták voltak abban az értelemben, hogy a kínai kulturális forradalmat

működésük valamiféle modelljének tekintették. Bírálták a „régiből”-t, amiért nem volt eléggé forradalmi, mert hagyta magát bevásztani a rendszerbe, és legfőképpen azért, mert cserbenhagyta a követőit. Ezen mozgalmak legtöbbje sok széthúzó csoportra szakadt és szétesett. Végül erősen aláásta a létjogosultságukat maga a kínai kulturális forradalom bukása. Ezek a mozgalmak sehol sem érték el azt a politikai erőt, amit a régi baloldal a világ számos helyén 1945 és 1968 között elért.

A második módosított stratégia az úgynevezett „új baloldal”. Ezt a címkét gyakran használják az új, harcos, feminista mozgalmakra, a zöldmozgalmakra, az etnikai kisebbségeket vagy a bennszülött népességet képviselő öntudatos mozgalmakra, azokra a szervezetekre, amelyek kiállnak a hagyományos heteroszexuális normáktól eltérő szexuális irányultságú emberek jogaiért, és azokra a szervezetekre, amelyek megvédik a korábban valamilyen módon sérültek tekintett emberek jogait.

Ez egy változatos, tarka társaság. Ami egyesíti őket, az három vádpont a „régiből” szemben.

(Folytatjuk)

Forrásszöveg:

<http://fbc.binghamton.edu/iw-wsf.pdf>

Fordítás: Indymedia.hu

Farkas Gabriella és Szécsi Ilona